

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

ریشه‌های مداخله ابوظبی در سودان

در پایان دوره حکومت عمر البشیر در سودان، امارات متحده عربی سرمایه‌گذاری گسترده‌ای در سودان انجام داد. از سال ۲۰۱۵ ده‌ها هزار سودانی در جنگ یمین برای ائتلاف عربستان سعودی و امارات جنگیدند اما زمانی که بشیر با بحران داخلی مواجه شد، امارات حمایت‌های خود را از خارطوم قطع کرد. اماراتی‌ها به دلیل موضع بشیر در مورد محاصره قطر و همچنین روابط سیاسی حکومت او با اسلام‌گرایان از بشیر ناخرسند بودند اما امروز سودان به کانون نمایش قدرت امارات متحده عربی در آن سوی دریای سرخ و شرق آفریقا بدل شده‌است. امارات متحده عربی منافع گسترده‌ای در منابع کشاورزی و معدنی سودان دارد. بسیاری از معادن سودان، به‌ویژه منابع طلا دست نخورده باقی مانده‌اند. امارات متحده عربی در تلاش‌هایش برای تنوع‌بخشی به اقتصاد و پایان وابستگی به نفت به هاب تجارت جهانی طلا تبدیل شده‌است. شبکه‌های نیروهای پشتیبانی سریع در سودان به استفاده امارات از این منابع کمک می‌کند. حمیدتی (فرمانده نیروهای پشتیبانی سریع) و خانواده‌اش یک کمپانی طلا دارند که در سرزمین‌های تصرف‌شده توسط نیروهای پشتیبانی سریع در دارفور در سال ۲۰۱۷ فعالیت می‌کند. جوان‌ترین برادر او، القونی دقلو، یک تاجر ساکن امارات متحده عربی است. امارات متحده عربی در عین حال زمین‌های بزرگ و فعالیت‌های کشاورزی گسترده در سودان دارد. سودان یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری کشاورزی امارات و یکی از تکیه‌گاه‌های امارات متحده عربی برای حفظ امنیت غذایی تلقی می‌شود. اینترنشنال هلدینگ کمپانی (بزرگ‌ترین کمپانی ثبت شده در امارات) و گروه سرمایه‌گذاری جنان در امارات اکنون بیش از ۵۰ هزار هکتار زمین کشاورزی را در سودان اداره می‌کنند. امارات متحده عربی امپراتوری بندری خود را به سواحل سودان در دریای سرخ گسترانده است. حدود یک‌سوم از کل ترافیک کانتینری جهان از دریای سرخ عبور می‌کند. امارات پیشنهاد سرمایه‌گذاری ۸ میلیارد دلاری در بندر ابوعمامه مطرح کرده‌است. در عین حال گفته می‌شود که امارات متحده عربی اختلاف نظر ایدئولوژیک با ارتش سودان دارد. ارتش سودان از دوران حکومت عمر البشیر، روابط تنگاتنگی با اسلام سیاسی در سودان داشت.

اردیبهشت‌ماه امسال سودان از امارات متحده عربی به دیوان دادگستری بین‌المللی به اتهام حمایت از نیروهای پشتیبانی سریع شکایت کرد. دیوان دادگستری بین‌المللی صلاحیت خود را در این پرونده رد کرد و به شکایت سودان رسیدگی نکرد، چراکه امارات متحده عربی هنگام امضای کنوانسیون نسل‌کشی در سال ۲۰۰۵ شرط پذیرش صلاحیت دیوان در رسیدگی به پرونده‌های نسل‌کشی را نپذیرفته‌بود. امارات متحده عربی همچنین متحدان غربی خود را برای حمایت از رفتارش در سودان تحت فشار قرار داده‌است. آوریل ۲۰۲۴ مقام‌های امارات یک دیدار برنامه‌ریزی شده را با وزرای کابینه بریتانیا به دلیل حمایت نکردن بریتانیا از امارات در جلسه شورای امنیت در خصوص سودان لغو کردند. به نوشته گاردین، بعد از این رخداد مقام‌های بریتانیایی به دیپلمات‌های آفریقایی هشدار داده‌اند که از اظهارنظر در خصوص نقش امارات در سودان خودداری کنند. به نوشته گاردین مقام‌های بریتانیایی دیدارهای محرمانه‌ای با نیروهای پشتیبانی سریع برگزار کرده‌اند و این نیروها از سلاح‌های ساخت بریتانیا استفاده کرده‌اند. لندن در آوریل ۲۰۲۵ میزبان یک کنفرانس مهم بین‌المللی در خصوص سودان بود که هر چند امارات متحده عربی به این کنفرانس دعوت شد، اما دولت سودان به آن دعوت نشد. اسرائیل هم همسوی امارات متحده از ارتش سودان انتقاد می‌کند. همزمان با کشتار در الفاشر توسط نیروهای پشتیبانی سریع، یک پیام در حساب کاربری رسمی عرب‌زبان دولت اسرائیل در شبکه اجتماعی ایکس، ارتش سودان را با اخوان المسلمین و حماس مقایسه کرده‌بود.

عکس: AFP

نبرد نیابتی خاورمیانه در آفریقا

چگونه امارات متحده عربی با حمایت از جنایت‌های نیروهای پشتیبانی سریع در سودان به دنبال تضعیف رقبای خود در غرب آسیا است؟

استفاده از تسلیحات ایرانی، به‌ویژه پهپادهای انتحاری ممکن شده‌است. ترکیه نیز حامی دیگر ارتش سودان در این جنگ است. مداخله کشورهای منطقه غرب آسیا در منازعه مرگبار داخلی سودان، نشان‌دهنده گسترده‌تر شدن رقابت‌های قدرت‌های خاورمیانه در شمال آفریقا است که پیش از این نیز خود را در منازعه داخلی لیبی به‌وضوح نشان داده‌بود. در منازعه لیبی نیز ترکیه و امارات متحده عربی در دو سوی جنگ داخلی قرار دارند و در کشورهایی مانند سومالی، دولت خودخوانده سومالی‌لند، اتیوپی و اریتره نیز رقابت‌های کشورهای غرب آسیا و خاورمیانه خود را به عنوان عامل پیشبرد جنگ داخلی نشان داده‌اند.

▼ **امارات متحده عربی و نسل‌کشی در سودان**
تلاش امارات متحده عربی برای نفوذ در شمال آفریقا در دو دهه گذشته و به‌ویژه پس از خیزش‌های موسوم به بهار عربی تشدید شد. امارات متحده عربی با استفاده از منابع سرشار مالی ناشی از پول نفت، برنامه خود را برای مبارزه با قدرت گرفتن گروه‌های اسلام‌گرا در شمال آفریقا پیگیری کرد. رهبران امارات اسلام‌گرایی و شبکه اخوان المسلمین را تهدیدی وجودی علیه خود می‌دانند و به همین دلیل به صورت فعال علیه قدرت گرفتن نیروهای اسلام‌گرا در کشورهای مختلف تلاش می‌کنند. امارات متحده عربی پیش از این در مصر، لیبی، یمن و سومالی به صورت چشمگیر دخالت کرده و تلاش کرده‌است نیروهایی را که با اخوان المسلمین یا اسلام‌گرایی مرتبط هستند از صحنه سیاسی حذف کند. در دو سال گذشته امارات متحده عربی یکی از متهمان ردیف اول جنگ داخلی سودان است. از آغاز درگیری‌های داخلی در سودان ادعای دخالت امارات متحده عربی در این جنگ مطرح شده‌بود. به تازگی پایگاه خبری میدل ایست آی در گزارش افشاگرانه از ارسال مستمر سلاح‌ها از سوی ابوظبی برای نیروهای پشتیبانی سریع در سودان خبر داده‌است. بر اساس این گزارش هواپیماهای باربری امارات متحده عربی به صورت مستمر به یک پایگاه هوایی در پونتلند سومالی ارسال می‌کند و از طریق سومالی به سودان منتقل می‌کنند. گزارش‌های متعددی وجود دارد که امارات متحده عربی به دلیل مخالفت با قدرت گرفتن اسلام‌گرایان در سودان از نیروهای پشتیبانی سریع حمایت می‌کند. اتهام‌هایی از جمله رابطه فرماندهی نیروهای مسلح سودان با علی احمد علی کرتی، وزیر خارجه پیشین سودان که از رهبران اخوان المسلمین که اکنون در

دوران ریاست‌جمهوری عمر البشیر با آغاز شورش دارفور آغاز شد. در آن زمان گروه شبه‌نظامی جنگاوی با پشتیبانی ارتش سودان دست به کشتار گسترده قبایل غیرعرب ساکن دارفور زد. کشتار دارفور باعث شد تا عمر البشیر، رئیس‌جمهور پیشین سودان در دیوان کیفری بین‌المللی به اتهام‌های نسل‌کشی، جنایت علیه بشریت و جنایت جنگی به صورت غیابی محکوم شود. نیروهای پشتیبانی سریع به رهبری محمد حمدان دقلو، که امروز یک طرف درگیری در سودان محسوب می‌شود، در واقع ریشه در شبه‌نظامیان جنگاوی در دارفور دارد. محمد حمدان دقلو مشهور به حمیدتی، فرمانده شبه‌نظامی سودان از دوران جنگ دارفور به قسوات و بی‌رحمی مشهور شده‌است.

اما جنگ داخلی در سودان، به محل تسویه حساب‌های بین‌المللی بین قدرت‌های رقیب به‌ویژه در غرب آسیا تبدیل شده‌است. نیروهای پشتیبانی سریع به صورت گسترده از سوی امارات متحده عربی تامین مالی و تسلیحاتی می‌شوند و کشورهایی مانند ترکیه، مصر، قطر، ایران و روسیه از نیروهای ارتش سوریه و دولت عبدالفتاح برهان حمایت می‌کنند. در عین حال به نظر می‌رسد که متحدان غربی امارات نیز به صورت عمده یا با سکوت یا با مشارکت غیرمستقیم، در حال حمایت از نیروهای پشتیبانی سریع در جنگ داخلی سودان هستند. روزنامه لوموند فرانسه در گزارشی می‌نویسد که کشورهای عضو اتحادیه اروپا کاملاً چشم خود را بر حمایت امارات متحده عربی از نیروهای پشتیبانی سریع بسته‌اند. روزنامه ایل فوگلیوی ایتالیا در گزارشی تحقیقی که تابستان امسال منتشر کرد افشا کرد که عملیات دریایی اتحادیه اروپا در مدیترانه به‌رغم اطلاعاتی که از سوی آژانس مرکزی اطلاعات آمریکا (CIA) در مورد یک کشتی حامل سلاح از مبدأ امارات به سمت بندر بن‌غازی در لیبی دریافت کرده‌بود، هیچ اقدامی برای توقیف این سلاح‌ها انجام نداد و این تسلیحات بدون کوچک‌ترین مداخله از سوی غرب در اختیار نیروهای پشتیبانی سریع در سودان قرار گرفت. اسرائیل نیز متهم است که به صورت غیرمستقیم از تلاش‌های امارات متحده عربی برای حاکم کردن گروه شبه‌نظامی نیروهای پشتیبانی سریع در سودان حمایت می‌کند.

در عین حال برخی گزارش‌ها حاکی از این است که ایران نیز از ارتش سودان در این جنگ حمایت می‌کند و بخشی از توفیق‌های ارتش سودان در عقب‌راندن نیروهای پشتیبانی سریع از خارطوم و دیگر شهرهای سودان با

شهاب شهسواری

خبرنگار گروه دیپلماسی

سقوط شهر الفاشر در ایالت دارفور شمالی سودان پس از بیش از ۵۰۰ روز محاصره توسط نیروهای پشتیبانی سریع به فرماندهی محمد حمدان دقلو (مشهور به حمیدتی) وقایع جنگ سودان را به کانون توجه بین‌المللی تبدیل کرده‌است. جمعیت شهر الفاشر، مرکز دارفور شمالی که پیش از آغاز جنگ داخلی در سودان بیش از یک و نیم میلیون نفر جمعیت داشت، پس از دو سال حملات هوایی و محاصره کامل توسط گروه شبه‌نظامی نیروهای پشتیبانی سریع، اکنون نزدیک به ۲۰۰ هزار نفر جمعیت دارد. به محض فتح دروازه‌های الفاشر و ورود نیروهای شبه‌نظامی به این شهر، تاکنون هزاران نفر کشته شده‌اند و بر اساس تصاویر ماهواره‌ای منتشر شده، حوضچه‌های خون حتی از فضا و دوربین‌های ماهواره‌ای هم قابل مشاهده است. بعد از ۱۸ ماه محاصر شهر الفاشر، تقریباً دسترسی به ساکنان این شهر کاملاً قطع شده‌است و اطلاعاتی که از جنایات نیروهای پشتیبانی سریع منتشر شده‌است، عمدتاً از تصاویر و ویدئوهایی است که نیروهای پشتیبانی سریع از جنایات خود در این شهر برای ایجاد ارعاب و قدرتمندی منتشر کرده‌اند.

جنگ داخلی سودان از دو سال پیش و پس از اختلاف میان عبدالفتاح برهان، فرمانده ارتش و محمد حمدان دقلو (مشهور به حمیدتی) فرمانده نیروهای پشتیبانی سریع آغاز شد. این دو فرمانده نظامی سودان که دو سال قبل با کودتا علیه دولت انتقالی غیرنظامی قدرت را قبضه کرده‌بودند، به تدریج با یکدیگر به اختلاف برخوردند و جنگ داخلی میان این دو گروه قدرتمند نظامی در خارطوم بالا گرفت. از آن زمان سودان درگیر یک جنگ داخلی مرگبار شده‌است که تاکنون جان صدها هزار نفر را گرفته‌است و به قحطی و گرسنگی گسترده در این کشور شمال آفریقا دامن زده‌است. اما ریشه بخشی از درگیری‌های سودان به دهه‌ها پیش باز می‌گردد. درحالی که بخشی از رقابت قدرت در خارطوم میان دو نیروی نظامی و شبه‌نظامی قدرتمند ناشی از اختلاف‌نظر در گرایش سیاست خارجی و همچنین اسلام‌گرایی در حکومت است، در غرب سودان و منطقه دارفور، کشتار شهروندان قبایل غیرعرب به بیش از دو دهه پیش باز می‌گردد. جنگ در دارفور ابتدا از سال ۲۰۰۳ و در

جنگ داخلی در سودان، به محل تسویه حساب‌های بین‌المللی بین قدرت‌های رقیب به‌ویژه در غرب آسیا تبدیل شده‌است. نیروهای پشتیبانی سریع به صورت گسترده از سوی امارات متحده عربی تامین مالی و تسلیحاتی می‌شوند و کشورهایی مانند ترکیه، مصر، قطر، ایران و روسیه از نیروهای ارتش سوریه و دولت عبدالفتاح برهان حمایت می‌کنند